

ikke en Gang, for han kan vist godt se, at der er heller ikke noget at elske hos ham selv.

Stakkels gamle Broder, du har det ikke godt, du trænger ogsaa meget til, at nogen skal hjælpe dig og være lidt god ved dig. Det er saa mit Spørgsmaal: hvad skal vi sige til den ældre Broder, hvad skal vi gøre ved ham, hvordan skal vi se at hjælpe ham til Rette? Vi skal gøre, hvad Faderen i Historien gjorde. Vi skal komme ham i Møde, tale med ham og om muligt faa ham til at aabne sig. Disse religiøse Mennesker, for hvem det aldrig rigtig er blevet til levende Kristendom med Glæde og Kærlighed og Bekendelse, de trænger, mange af dem, til, at nogen taler ganske personligt og direkte og kærligt med dem. De har aldrig rigtig faaet Sandheden at vide om dem selv, men heller aldrig rigtig faaet forklaret, hvad Kristendom er. De skal bydes til Fæst, det gælder ikke om at lade dem mærke hele Tiden, at de er udenfor, og at man helst er fri for deres Nærværelse, man maa hellere gaa ud til dem og sige til dem, at vi vil helst have dem med, ja virkelig, jeg tror, at mange af disse uglade Hjemmemennesker gaar og ønsker egentlig, at nogen engang vilde tale rigtig indgaaende og aabent naturligt og ligefremt, hjerteligt og overbevisende, venligt og forstaaende med dem om Gud og deres Stilling til ham. Og de trænger selv til at tale ud, tale lige ud af Posen og lade al den opdømmede Surhed faa Udladning, ligesom hin gamle Broder, — og derved jo ogsaa blotte deres Saar og aabenbare, at de i Grunden staar udenfor. Det er ikke først og fremmest deres Synder og Fejl, de trænger til at høre. Ikke et bebrejdede Ord lyder der fra den gamle Mand, skønt det dog egentlig er et stift Stykke, at han maa gaa ud i Aftenkulden og bede sin Hr. Søn om at komme med og ikke ødelægge Fæsten for dem. „Denne din Søn,“ siger han om sin Broder, og fortæller jo en ordentlig Tilrettevisning: hvad er det for en Tone at tale til sin Fader i, maa jeg bede mig fritaget? og han hentyder ubarmhjertigt til Broderens usædelige Liv, uden at den gamle siger: Hvad kommer det dig ved, skam dig! Og vi kunde sagtens let finde adskilligt at udsætte paa den gamle Broder i vore Dage, som er bleven gammel i Gaarde og lever paa en gammel forbigangen Oplevelse. Han er maaske lidt slem til at høre efter Sladder og spørge Røgterdrengen ud, saasnt han paa Frastand hører noget Musik og Dans, i Stedet for selv at undersøge Sagen: han er

maaske lidt uforsigtig med, hvad han siger om de andre: selv om det nu var sandt, at den lille Broder havde været i saa slet Selskab, var det nu noget at fortælle? han er maaske lidt for meget ude efter Anerkendelse, ser noget skeptisk paa den Hjemkomnes Omvendelse, om den nu er ægte, tager for meget sin Sønnestilling som en Selvfølge og har ondt af de andres Glæde, naar det ikke netop er Vennerne, der samles om Kuddet. O, men alt dette gavner vi dem ikke ved at lade dem høre. Nej, fortæl dem om Guds uendelige Kærlighed, og luk deres Øjne op for al den Rigdom, de i Grunden ejer i deres Barneret. Det er just, hvad denne Fader gør: „Barn! du er altid hos mig, og alt mit er dit!“ — ja, kan det siges kærligere, inderligere? Barn! Han kalder paa Barnet, — ligesom Gunni Busck en Gang i et Brev til sin Ven Grundtvig, der vist havde været gnaven over et eller andet: „Ja, med ham, med Barnet i Daaben, er det, jeg vil tale,“ siger han, — med Barnet i Daaben! At vi maa være hans Børn, det er dog de Kristnes største Rigdom lige fra deres Daabs Stund. — Du er altid hos mig! at vi maa være i Forbindelse med ham, altid være i hans Nærhed, det er dog Herligheden ved at være et Guds Barn. Og alt mit er dit! at al Guds Godhed, hans Kærlighed og hans Kraft, hans guddommelige Natur, maa være vor: det er dette, som det gælder om at lukke den gamle Broders Øjne op for, saa han virkelig sig selv alt dette, lever i alt dette og derved selv bliver en levende Kristen, ligesaa levende som den fortabte Søn men paa helt anden og meget lykkeligere Maade! Sker dette — o da skal han nok selv fortælle sig selv om sine Synder og finde mere end nok at bebrejde sig: hvor længe har jeg dog gaaet som med tilbundne Øjne og aldrig takket for al denne Herlighed, som jeg var født til! og min lille Broder, som jeg før var saa rask til at fordømme, — havde jeg selv for længe siden, da det anede mig, at han var ved at komme paa gale Veje, taget ham ved Haanden og advaret ham, da maaske det aldrig var kommet saa vidt med ham! jeg har selv den største Skyld, og vilde dog aldrig bytte med ham! og min Fader, hvor daarlign har jeg dog vist ham min Taknemmelighed — se saa mange Aar har jeg tjent ham, men hvilken daarlign Tjeneste det har været! Mon der nu ikke i Dag var nogen, som tænkte: Nu forstaar jeg den gamle Broder bedre; nu forstaar jeg mig selv bedre!

Sanatoriet, hvor en Dødsfjende bekriges.
(„Natt.“ af 3. Sept.)

Vejlefjord Sanatorium fejrede forleden en Mindetdag, Fem og tyve-Aarsdagen for det Foredrag af Professor Christian Saugman, som gav Anledning til, at dette det første danske Tuberkulose-Sanatorium blev opført, og til, at der i det hele taget kom Liv i Tuberkulosesagen herhjemme.

Mange studsede sikkert ved at læse om dette Jubilæum og spurgte sig selv, om det virkelig ikke var længere siden, man for Alvor begyndte Kampen mod den frygtelige Sygdom, „Brystsygen“, „Svindsten“ og hvilke andre Navne den i sin Tid har haft, og som ikke alene regnedes for uhelebrede, men som oven i Købet var smitsom.

Den indgød, før Lægevidenskaben rigtig kom til Klarhed over den, en saadan Rædsel, at Kriggen imod Tuberkelbakterierne i mange Tilfælde blev til en Krig imod de Tuberkulose, som man med et grimt Ord betegnede de syge. De blev ofte betragtet som en Slags Pestbefængte, som man for enhver Pris maatte undgaa at komme i Nærheden af; og de der var saa uheldige at faa Sygdommen i den Periode, hvor man halvvejs kendte den og vidste, den var smitsom, var langt værre stillet end de Patienter, der tidligere var tæret bort af den under ligesaa store legemlige men færre aandelige Lidelser. De var i det mindste ikke blevet forhaandede og skyede, fordi de var syge.

Hele Vendingen i de Brystsyges Behandling ligger virkelig kun fem og tyve Aar tilbage; og vort første Sanatorium, paa hvilket Professor Saugman nu har haft 3,800 Patienter, og som har været forbilledet for alle de senere danske Sanatorier, er ikke mere end tyve Aar gammelt.

Den, der skriver disse Linier, havde for tyve Aar siden den Lykke at blive en af de allerførste af de 3,800. Og som et Eksempel paa, hvor forskellig Behandlingen af Lungetuberkulose var den Gang og nu, kan jeg nævne den Overgang fra en Kur til en anden, som jeg oplevede samtidig med Sanatoriets Aabning.

For to og tyve Aar siden mærkede jeg, at jeg var angrebet af Sygdommen; og det var ikke vanskeligt at opdage, eftersom det ytre sig selv ved en sønderrivende Hoste, stærke Blodspytninger og Feber. Min Læge, en elskværdig og urmærket Mand, der havde Lov til at være gammeldags, eftersom han var paa den anden Side de Halvfjerd, holdt mig

indelukket, længe efter at Feberen var overstaaet; men saa fremskredet var han dog, at han ikke som mange andre Læger gav sin Patient en sort Klap for Munden, saa Sygdommen rigtig kunde faa Lov til at blive nede i Lungerne.

Derimod var der Masser af Privatfolk, som anbefalede mig den sorte Klap og bebrejdede mig, at jeg i min ungdommelige Forfængelighed ikke vilde gaa med den.

Det var første Gang i mit Liv, jeg var alvorlig syg; og da jeg anede, hvilken Sygdom det var, og indtrængende bad Lægen sige mig Sandheden, som han i Begyndelsen skjulte, sagde han, det var Tuberkulose.

— Det kan ikke helbredes, sagde han, men det skal De ikke være ked af. De kan gaa længe med det. De kan ogsaa prøve at rejse til Syden, men de, der forsøger det, plejer at blive mere syge, naar de vender hjem til vort kolde Klima. Nogle holder paa, at Porter, svensk Punsch og Kognac skal være godt. Jeg har ikke set nogen Tuberkulosepatient komme sig af det — uden at jeg derfor vil nægte, at det kan være sket — men jeg har set adskillige blive Alkoholister, før de døde. Vil De forsøge Midlet, saa nyd det med Maade.

Det var paa den Tid sjældent at høre et Menneske tale saa fornuftigt om Lungetuberkulosen.

Naar man er tyve Aar, synes man, det er uhyre vigtigt, at man lever; og jeg var lammet ved Tanken om snart at skulle gaa bort.

Men da der var gaaet et Aars-tid, sagde jeg en Dag til min Læge: Jeg kan ikke mærke, at jeg nærmer mig Døden. Jeg synes snarere, jeg har det lidt bedre.

Hvortil han ærgerligt svarede: Ja, det forløber meget snigende. Hans Ord har for Tid og Evigt indprentet sig i min Hjerne.

Efter to Aars Sygdom, der snart bedredes, snart forværredes, var jeg saa vidt, at mine nærmeste og jeg selv ventede Døden hver Dag.

En ny Læge, jeg havde faaet, saa ikke slet saa mørkt paa det, men var dog paa det rene med, at menneskelig Magt intet kunde udrette. Med Tuberkulosen var man paa Forhaand opgivet.

Et Par Maaneder havde jeg ligget, skiftesvis i Sengen og paa en Sofa i et Værelse, der blev mere og mere glohedt, fordi jeg frøs stadig stærkere; og medens det blev gjort i Stand, puttede man mig ind i et andet heft Værelse, for at ikke den midste Smule af den friske Luft, der

ville have været som Balsam for mine syge Lunger, skulde strejfe mig.

Saa kom Overgangen. En af mine Venner havde læst, at et nyt Sanatorium skulde aabnes ved Vejlefjord, og at Lægen der, Dr. Saugman, brugte en Vidunderkur, som havde reddet ham selv. Min Ven tilkaldte en anden Læge, Dr. Sophus Bang — nu Overlæge paa Kommunehospitalet — som skulde være et lignende Fænomen: frelst ved en Hestekur, der bestod i at ligge for aabne Vinduer Dag og Nat, ogsaa om Vinteren.

Dr. Bang undersøgte mig, og jeg sagde sløvt, at jeg godt vidste, alt Haab var forbi.

— Det har ingen Ting med Haab at gøre, sagde han, da han saa, hvor langt nede i Modløsheden jeg var. Hvis De vil, bliver De rask. Det er som et Regnestykke. Stiller De Tallene rigtig op, faar De det rigtige Facit ud.

Saa sendte han mig til Vejlefjord Sanatorium, hvor Saugman sagde omtrent det samme. Begge kunde de henvise til, at de havde været lige saa syge, og at de havde overlevet Kuren, som Lægefolk ansaa for endnu uhyggeligere end Sygdommen.

En Dame sagde beklagende til min Familie: Sørgerligt, han er en saa stejl Natur! Han maatte dog hellere finde sig i at dø end ligge ude i en Have i Frostvejr — og med aabne Vinduer om Natten.

Og hun udtalte kun en ganske almindelig Anskuelse.

Nu kun tyve Aar efter, hvor hvert andet Menneske, uden at have været sygt, ligger for aabne Vinduer — det, de har lært af Sanatoriebevægelsen — lyder det utroligt, at det kunde skræmme nogen. Og ligesaa utroligt, men sandt er det, at der var Folk i Vejles Omegn, som holdt op med at spise Fisk, fordi de havde hørt, at de syges smitsomme Opspyt blev kogt og hældt ud i Fjorden. Skrækken for Smitte var bleven panisk, og det varede noget, før Saugman blev troet, naar han hævdede, at intet Sted var saa smittefrit som et Sanatorium, hvor de syge bærer Dettweilers Spytteflaske hos sig.

Paa Sanatoriet var ikke blot frisk Luft, men Træk. Og Sygdommen flygtede ud med Trækken gennem Vinduerne og Sprækken under Dørene — den frygtede og skandaliserede Dørsprække, som der gik de ondeste Rygter om. Den skulde nok slaa Patienterne ihjel, hvis de ikke døde godvilligt.

En paradiskisk Velvære bredte sig over den syge. Hosten gik bort, og Smerterne og Mismo-

det, med den. Feberen forlod ham, og han levede op. Dag for Dag blev han bedre, og hans hæsle Byrde lettere.

Livet paa Sanatoriet blev til den glædeste Ferie, og selve Kuren til en Nydelse. Den Opdragelse i Hygiejne, Kurgæsterne fik, er Grunden til, at de ofte blev sundere og kraftigere i Fremtiden, end de nogen Sinde havde været; og jeg tvivler ikke paa, at den er Aarsag til, at jeg aldrig siden har været nævneværdigt syg.

Professor Saugmans Evne til at holde Patienternes Energi vaagen, var ligesaa eventyrlig, som den Fart og Sikkerhed, hvormed han har udvalgt alle de nyeste Metoder, Videnskaben i Aarenes Løb har fundet indenfor Tuberkulosebehandlingen. Medicinsk og kirurgisk, Lys- og Luft- og Badebehandling, alt er samlet paa Sanatoriet med den vidunderligt skønne Park ved Vejlefjord; og mangfoldige Mennesker er kommet dertil med Døden i Øjnene og rejst sunde og raske bort. Haagen Falkenflath.

TÆNKER DE PAA AT REJSE TIL CANADA?
Vi giver Oplysninger med Hensyn til Vegreville-Distriktet.
Dette Land ligger ved Hovedlinien af Canadian National Railway. Tæt ved By med godt Marked. Jorden giver vældige Afgrøder. Rigelig Regn. Irrigation er ikke nødvendig. Ingen Mangel paa Brændsel—Masser af Kul og Træ! Det bedste Distrikt for blandet Farmdrift i Alberta. Mange dyrkede eller udyrkede Farme til Salg for meget mindre, end de er værd. Skriv til os.
THE VEGREVILLE LAND CO.
H. O. Braden, Mgr.
Vegreville — Alberta.

FARM TIL SALG.
En vel „improved stock and grain Farm“ i et skandinavisk Settlement i Howard Co., Nebr., kan købes billigt og paa rimelige Vilkaar, hvis Handel sker snart. Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til Ejeren.
N. J. Johnson,
Wolbach, Nebr.

NY UDGAVE AF
Oliebladet
med dansk Tekst paa den ene Side og engelsk paa den anden. 100 forskellige Kort i en net og holdbar Æske.
Pris 50 Cents.
Gode Vilkaar til Agenter og Forhandlere.
Danish Luth. Publ. House, Blair, Nebr.

CHRISTMAS BOOKS.

Ideal Gift Books for Lutheran Sunday-School Scholars and Young People.

These volumes constitute juvenile literature of the very best kind and will make appropriate Christmas gifts for Sunday-school scholars.

Castaway, The.

A story for the young. By Runa. 136 pages. Illustrated. Boards, per copy 30
Young folks approaching their maturity will find this tender and clean little love story by a well-known writer very fascinating reading. It recounts the love entanglement of two brothers, and the adventures and final rescue of the one who crossed in love, was a moral castaway when finally won back by the power of Christian charity, operating by means of an attachment in childhood and early youth.

Cathryn.

A story by Runa. With illustrations. Boards 25

A Christmas Surprise.

By Blanche Margaret Milligan. With three halftone illustrations. 123 pp. Price, illuminated boards 30
A story of western life with plenty of thrill and adventure.

The Little Girl of Miss Eliza's.

A story for young people. By Jean K. Baird. With colored illustrations. Per copy 35
The story is that of a young lady of thirty,

who has a little girl thrust upon her by an accident and who in bringing up the foundling has her own life led into channels making for a sweeter, richer and nobler womanhood. Her hope to find the child's parents, which gradually changes into fear that they should be found, adds an interesting element in the depiction of her character. The book is most wholesome in tone; and the characters are gifted with human traits and very red blood.

The House of Enchantment.

A story from the Rhine country. By Margarete Lenk. With illustrations. Imit. cloth . . . 30

Winning of Willie, The.

A story of the reclamation of a waif from the slum life of New York City. By Margarete Lenk. Imit. cloth 30

Love Divine.

Stories illustrating the Power of the Love of Christ. Suitable for reading at Young People's meetings, in Men's or Women's societies, and in the Home Circle. Boards 50
Silk cloth, for presentation purpose 75

These stories forty-four in number, each covering a space of one to four pages, may be read for edification by any one and at any time, but are especially suitable for reading at Young People's meetings, and in Men's or Women's societies. Most of the stories begin with a short Bible text, and the exposition consists of a narrative of some incident taken from actual life, and impressing upon the hearers, or readers, the teaching contained in the text.

The language is plain and the style popular and adapted to the ordinary mind.

Ruby Ring, The,

or Truth will Prevail.

A story of adventure in India, by Emily Noppen. With illustrations. Cloth, per copy . . . 30
This is a story of adventure, but of the right kind. While taking the hero, and the readers, from the Far North to tropical India and back, and supplying a number of hairbreadth escapes, including a shipwreck, a tiger hunt, and an attack of robbers upon an East Indian caravan, the narrative at no point loses sight of the purpose of its telling, which is conveyed by its sub-heading, Truth Will Prevail. Elemental justice is meted out in the chain of events, and the chief character is exonerated at last from an unjust suspicion upon which hinges his eventful career.

Under the Banners of the Snow King.

A story in which Gustavus Adolphus figures as the leading character. Per copy 40

Thamar and The Destruction of Jerusalem.

By Mary E. Ireland. 127 pp. Illustrated. Per copy 30

In this little volume the story of the destruction of the Holy City is retold, with the discrepancies incident to fiction, and with the description of the great historic catastrophe the author connects up the love story of Zimri and Thamar, who by studying the Messianic prophecies and seeing the words of Christ fulfilled before their

eyes were converted to Christianity during the great crisis.

Royal Page and Other Stories, The.

By Runa. With illustrations. Boards 30

Walk in The Light.

Stories for children. Collected and translated by Prof. C. W. Foss, Ph. D. With beautiful chromolithographic and other illustrations. Boards, with artistic cover design in colors 35

TWILIGHT SERIES.

This series is intended for children who are too old for picture books and too young for the average grade of juvenile stories. Each volume in the series contains several short stories, verses and poems which will interest the little folks and that can be read to them by parents or other members of the family. They are mostly "bed-time" stories and verses. Each volume is elaborately illustrated and contains a frontispiece in three colors. The 32-page booklets have stiff paper covers with colored cover design, while the 64-page booklets are bound in board covers with cloth backs.

Twilight Hours. 64 pages, bound in boards, per copy 25

Twilight Stories. 32 pages, cut flush, per copy 15

At Eventide. 32 pages, cut flush, per copy . . . 15
DAN. LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

(Continued.)